تدویــن کرده و بــه دولت ایران تحویــل دادند. این طرحها علاوه بر احداث کانال ترانزیت کالا

و نفت بین دریای مازندران و دریای عمان؛ راهحلهایی بـرای تأمیـن آب مناطق کویری

طرح اول به همت فرید سیف؛ مدیر شرکت

دوتامپ، و متخصصان این شـر کت در تگراس

و طرح دوم توسط دکتر بدیے بدیع الزمانی و جمعی از متخصصان ایرانی ساکن کالیفرنیا با عنوان اایرانروده در سال ۱۳۷۹ به دولت وقت

ايس طرحهما مشمابهتها وتفاوتهايي با

همدیگر داشته و هدف نهایی آنها فراهم کردن امکان انتقال نفت و گاز قفقاز و آسیای مرکزی

از طریق خاک ایران؛ ایجاد یک منبع درازمدت درآمد؛ توسعه طبیعی کویر و مناطق محروم مرکز و جنوب شـرق کشـور، رونق اقتصادی

سراسر ایران، ایجاد مشاغل جدید و تأمین هزینه نگهدداری و مرمت کانال و دریاچه های

هرینه دیکیناری و مربع دادان و دریاچههای مسیر از طریق دریافت حسق ترانزیت نفت، گاز و کالا بسود. ایس طرچهای جسورانه در ورای ساختن کانال های تقل ۵۰ م

هُمهُ جانبه ايـران را هدف قرار داده و با آمــار و ارقام؛

امکان پذیـر بـودُنَ آَن را نشان دادند.

ں بنــابه درخواسـت آقای

حسين فدايي آشــتياني؛ نماينده وقت تهـران، ري

و سمیرانان در مجلس شورای اسلامی؛ ماموریت «بررسی امکانپذیـری اتمـال دریاهـای جنوب و شـمال کشـور» به مرکز

پُژوهش هـای مجلـس واگذار شـد. دفتر مطالعات

زیربنایی وابسته به این مرکز نتیجه بررسی خود رادر گزارش ۲۴صفحهای در آبان ماه ۱۳۸۴

ر در طراری تنظیم کـرده و در اختیار دولـت و نمایندگان مجلـس قــرار داد.این گــزارش ضمــن تأیید بســیاری از نتایج مطالعات کارشناســی اولیه،

. ادامه مطالعــات کارشناســی و امکان پذیری را توصیه کــرده و تحقق اجــرای آن را با توجه به

دانش فنی و مهندسـی کشـور و اســتفاده از تجارب دیگر کشــورهای جهان میسر دانست.

نویسندگان گزارش احداث یک آبراه کشتیرانی مرکزی در ایران را ۱۱ لحاظ فنی امکانپذیر واز لحاظ اقتصادی قابل تعمق، دانستند. (گزارش

ی متاسفانه انتشار این گزارش؛ آن هم ۶ماه پس

پژوهشهای مجلس را بــه مراحل تکمیلی برساند؛ بلکه قادر بود مقدمات شروع و اجرای

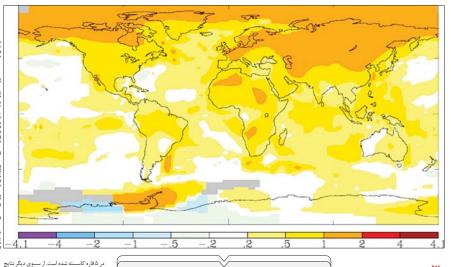
آن پروژه عظیم را فراهم آور د.

- ص.۲۳)

و شـــمیرانات در مجلـ

مسأله گرمایش کرهزمینو گسترش خشکسالی

طرح نو

🕇 مشـــابه هم رونــد در آمريكا نيز مشــاهده شده است. بنا به گزارش اخیـر کاخسـفید که در ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۳ منتشـر شـد هـوای آمریکا ..... بت بــه ســال ۱۸۹۵ يــک درجــه سـ ۔ انتیگراد گرمتر شـده و امـکان گرمتر شـدن آن تـا ۲ درجه ر از سانتیگراد دیگر تا پایان قرن بیست و یکم هست. همین گـزارش به تغییرات آب و هوای شـرق و غرب آمریــکا پرداختــه و افزایــش حُشکســالی در غرب آمریــکا و افزایش طوفانهای ســیل آســا در شــرق وجنبوب آمريكا را ازجمليه عواقب ايسن تغييرات ب يون بت كيه هماكنون ـت. لازم به ذکر اسّ بر شــمرده اسـ متوسط بارندگی در ایسران ۲۵۰ میلیمتر در سال است. این میزان درحدود یکسوم میزان متوسط جهانی است. البت یافتههای علمی دانشمندان متخصصان دیگر کشورها نیز حاکمی از تغییرات استرده شرایط جوی در نقاط مختلف دنیاست، بهعنوان مثال؛ نتایج بررسیهای علمی انجام شده در

براسـاس یک پژوهش جدیــد که توســط «مرکز فضانــور دی آمر یکا»انجــام گرفته روند بر مسلمی می بهروسی بهری و موضو کسید منجر می از این مان می این این می اود. کرمایش کروز دیر به علت بخش کردن مونو کسید منجر به باران های شدید در برخی نواحی جهان باران های متوسط در برخی دیگر و خشکسالی در نواحی وسیعی از جهان خواهد شد. این مرکز روند ریزش ماران در ۱۹۳۰ کنششه دا در مدل ارائنهای مورد از زیابی قرار سند. یې مر در ووند ریزس بران در ۱۳۱۳ دید کمیکالی در غرب آسیا و خاورمیکه مودر دریکی کرد. ۱۰ دو مه کای تیزیه در سیده است که دوند ششکسالی در غرب آسیا و خاورمیکان شاهر ۱۰ هادر سه کای ایران) رو به تشدید شدن است و همزمان ریزش باران در شبه قاره دهند رو ۱۹ هادرایش گذشته است. یکی از کارشناسان سازمان هواشناسی گشور ضمن تأیید این

> سطح جهان حاکی از آن اسـت که با ناز ک شدن لایه ازون در قطب جنوب، یخهای این منطقه به سـرعت درحال ذوب شــدن بوده و در نتیجه سـطح آبهای آزاد جهان افزايـش يافته و بالا خواهدآمد و شــرايط جوی جدیدی بر کرہ زمین حاکم خواہد شد افزانیش سیطح آب دریاها با طمع انسیان ها در ب ب و خشــکاندن دریاها و مردابهای ســاحلی

> > به کار آمدی مسئولان خواهد شد. در چنین

ـت، مذهب

شرایطی است که دلس

شـــهروندان ايران باوجــود قومب

نیــز ارتباط دارد. از ســال ۱۶۱۲ میلادی که اولین سال ۲۰۱۴ میلادی بیش از ۵۰هزار کیلومترمربع از سطح دریاها به دلیل خشک کردن آن و نبدیل سیطح دریاها به مناطق مسکونی شهری و زمینهای کشـاورزی در بیش از ۵۰ کشور جهان

کویرلوت:بخاری کرهزمین

در ۵۵ وه ماسسته شده است، از سوی دیتر تنایج مطالعات مرکز خزرشناسیی نیز نشان می دهد که آب دریای مازندران در سال های آینده دستگره ۳۲ فا متر بالا خواهد آمد و قسستان را زیر آب خواهد برد. لگیلان، مازندران و گلسستان را زیر آب خواهد برد.

مازندران را تخلیه کرد. اهیأت بین دولتی تغییرات أبُ و هُوايي، وابســته به ســازمان ملــل متحد در به و توعی و بست به مسار می مسال می در گزارش اخیبر خود کـه در ۱۱ فروردیـن ۱۳۹۳ منتشر کرد نسبت به روند افزایش گرمای کرمزمین و تأثیر آن بـر کمبود آب هشـدار داد. این گزارش

روسيه بينجامد بهعنوان مهم تریب مانع در انتقال منابع فسیلی در آمدو لذا راه انتقال نفت و گاز از خطر تنش های قومی، جنگ و فجایع طبیعی را از تبعات کمبود آب دانسته و از دول عضو درخواست طریق ایران به خصوص بسرای مصرف کنندگان اسیایی به عنوان مسیری پایدار مورد بررسی قرار گرفت. متاسفانه ضعف دولت ایران در استفاده از . کرده است تا برای کاهش اثرات گازهای گلخانهای تلاش کنند. این گزارش هشدار داده است که ظرف موقعیت پیش آمدہ و بحران ہای پیاپی با ممالک غربی مانع جدی گرفتن این طرح شد. ۱۰ سال آینده افزایشُ گرما در برخی مناطق باعث افول شــهرها؛ کاهش تولیدات و ضایعات غیرقابل ربی ک. ک. کر کی کی کرد. در سال های ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۶ جمعی متشکل از ۱۳۰ کارشناس و متخصص داخلی مطالعات جبران به زیر ساختهای شهری و زیستمحیطی

ر امکان پذیری مقدماتی احداث آبراه کشتیرانی از دریای عمان و خلیجفارس به دریای مازندران را بررسی کرده و گزارشی در ۲۰ جلد تقدیم رئیسجمهـوری وقـت کردند که بخشـی از طرح ارایه شده ناظر بر راههای تأمین آب فلات مرکزی ایران بود. گزارش نهایــی مطالعات در ۵هزار صفحه تنظیم گشته و شامل بررسیهای جامع جغرافیایی، زمینشناسمی، مهندسی و جمع جباریینی (مین مسلی، مهنسی و گزینههای تأثیرات زیست محیطی می شد و گزینههای مختلف ســاختن آبراه را مورد بررسی قرار داده بود. این مطالعات به تأیید مهندســین مشــاور بود. این مطالعات به تأیید مهندسین مشاور روسی نیز رسید. مجری این طرح مقدماتی وزارت جهاد سازندگی وقت و کارفرمای آن

9 1

4

در ۴۰سال گذشته طرحهای مختلفی برای تأمین آب ایران از طرف کارشناسان دلسوز

ارایه شده است ولی جز پروژههای سدسازی، برنامهریزی جدی برای تأمین آب اجرا نشــده

بارندگی، افزایش مصرف و ضعف مدیریت آب، خالی یا بسیار کمتر از ظرفیت خود آب دارند.

تبدیل کویرهای مرکزی ایران طروب خوداب دریاد. تبدیل کویرهای مرکزی ایران اب دریاچه یکی از طرحهایی است که از سال ۱۳۴۵ میسان کارشناستان مطرح شد. اولیسن طرح توسط مهندس هومان نژاد نوشته و به سازمان

یژوهش.های علمی کشــور تحویل داده شــد.

برر کی کی مازندران و براساس این طرح باید بین دریای مازندران و دریای عمان دریاچههایی ایجاد شـود تا نهایتا

این دو دریا به هم متصل شوند. در این ارتباط ۳نقطه پست در مرکز و جنوبشرقی ایران شامل دشت کویر، کویر لوت و چاله جازموریان

در نظر گرفته شد. پس از انقلاب ارایه شــد که شــامل کانال هایی

برای ایجُـادار تباط بین این دو دریا میشـد.این طـرح در زمـان دولتهای هاشمى فسنجانى وخاتمى باشركت دەھاكارشناس و

. صٍپيگيرىشد.

با فروپاشی اتحاد جماهیر موروی و تلاش کشورهای

تــازه اســـتقلال بافتــه در آسیای مرکزی و قفقاز برای

ســـتخراج و فــروش نفــت

و گاز خــود به کشــورهای اروپایی و آســیایی؛ موضوع

انتقبال انبرژی فسیلی

بهعنوان یــک چالش بزر گ پیش روی سرمایه گذاران و

یا ازری را از منابع انرژی قرار گرفت.

ُ ناپایدار بودن مسیرهایی که بــه نحــوی بــه دخالت

ــیاری از ســدها نیز به دلیل کاهش

مروریبرطرحهایارایه شدهبرای تأمین آب

عرضه کر دند.

تحويل داده شد.

گزارشنهاییمطالعاتدر ۵هزارصفحهتنظیمگشته

مارر میک وشامل بررسی های جامع جغرافیایی،زمین شناسی، مهندسی و تأثیر ات زیست

محیطی می شدو گزینه های مختلف ساختن آب راه رامور د

بررسىقراردادەبود.اين بطالغات ت

مشاورروسینیزرسید. مجریاینطرحمقدماتی

وزارت جهادسازندگی وقتو کارفرمای آن دفتر

رياستجمهورىيود

بهتأييدمهندسين

درعين حال تعدادي از هموطنان مقيم آمريكا به بهره گیـری از توانایی های علمی و تخصصی ایرانیان مقیم این کشـور به مطالعات مقدماتی كارشناسي همت گماردند و با آرزوي سربلندي ايران و ايراني و استفاده از سود سرشار ترانزيت نفت و گاز بسرای مردم ایران دو طسرح جامع را

از روی کار آمدن دولت محم وداحمدینژاد» سرنوشتی بهتر از سایر پروژههای عمرانی و تحولات اقتصادی مملک (نداشت و به بوته فراموشی سپرده شد. بااین که در آمد ایـران در دوران ۸ سـاله . دولــــت احمدینژاد از مجمــوع در آمد نفتی ایران در طول تاریخ اســـتخراج نفت در ایران بورن در عون دریع مصاحری معامر بورن فراتر رفت ولے بخش اعظے آن در تاریک خاندهای قــدرت به هدر رفــت. تنها بخش کوچکی از مبالــغ میلیـاردی اختلاسها و تجمهوری بود. . ــاد مالى مى توانســت نەتنهــا مطالعا، کارشناسی پیشینهاد شده توسیط مرکز

ىتررياس

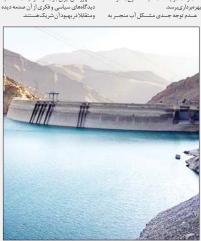
Ú

متاسفانه بامرور روزنامههای چــاپ ایران و تنش های اجتماعی خواهد شــد که نمونه های مناسطانه بمرور رور مەسی چپ پرن ج جستوجوی اینترنتی خبسری از این که چه اقدامات عملی درحال حاضر برای رفع مشکل بی آبی در ایران در دست اجرا یا حتی بررسی آن در تظاهرات مردم در چند نقطه کشور علیه ارسال آب به مناطق دیگر و اعتراض به خشک شــدن دریاچهها و رودخانهها مشــاهده شده است.جیرهبندی و کمبود گسترده آب در تهران یی،بی در یوران در مست ، جرا یا علی بررسی باشد، دیده نمیشود. حل این مشکل نیز امری نیست که یک شبه و یک ماهه قابل اجرا باشد. و شهر های بزرگ مے تواند دولت را با مطالبات بهر کار کی در مواجب گرداند. بی توجهی به نداکثری مردم مواجب گرداند. بی توجهی به ن مسأله در کنار حيف و ميل بيت المال و باقی ماندن جمعیت فعلی ایران در این سرزمین بسته به تأمین آب دارد وگرنه همین جمعیت این مى فساد مالی در نظام بانکی و موسسات دولتی؛ باعث فرسایش حوصله عمومی و سلب اعتماد به دلیل کوچ دسته جمعی رو به نقصان خواهد گذاشت. مضافا اگر مشکل تأمین آب حل نشود

غص

افزايش جمعيت وكاهش منابع آب

سرنوشت مناطق کم حمعیت فلات مرکزی و جنوبشــرقى ايران و كاهش مستمر جمعيت در انتظار بقيه نقاط كشــور خواهد بود. در عالم در استقار بعیه اعاط تشور حواهد بود رعانم. واقع: رسیدن به یک طرح عملی به مطالعات نیکار شناسی، طراحی، محاسبه و تأمین بودجه نیاز دارد و در بهترین حالت ۲ تا ۳ سال وقت نیاز است تا یک طرح به مرحله اجرا برسدو همان مدت وقت لازم است تا یک طرح به مرحله بهرەبردارىبرى

__وزان برای آینده کشور و کارشناسان مستقل رامحلهایی را پیشنهاد و نارستاس مستش (محمل هیزی را پیشهاد میکنند که کمتر مورد توجه جدی مسئولان واقع شده و راهی جز در میان گذاشتن این طرحهاو نظرات باافکار عمومی باقی نمی گذارد. مسأله بحران آب یک مسأله ملی است و تمامی يكىاز تأثيرات منفى گرمايش زمين به صورت ینیار دیور معلی فروینی ریین میرز گسترش کویر و پراکنده شدن شنهای روان در مناطق مجاور و نابسودی گیاهان و حیات وحش نمودار میشود. روند گرمایش زمین به خصوص در خاورمیانه پدیدهای است که طی چند هزار

سُال تدُاوم داشـــته ولى اينک سير صعودي پيدا کر دہ است.

. براساس برخی پژوهشهای تاریخی کویرهای براستی بر حی پرونیس بای دریحی تو پرینی ایران تا ۷هزارســال پیــش مملــو از آب بوده و تمامی فــلات ایــران همانند مناطق اســتوایی پوشیده از درخت بود. هوای این مناطق معتدل و فصـل بارندگی طولانی بـود. در گزارش مرکز بژوهش های مجلس نیز به این موضوع اشار ه شده ست: «در سال های خیلی دور؛ منطقه لوت یک دریاچەزنُدەبارَیباییھای طبیُعی بودەاست. پَس از گذشت سالھا این دریاچەھا شروع به تبخیر ر كردەوكوەھاسربرآوردند.محيطزيستبەتدرىج تغییر شـکل داد و اکولوژی لوت کاملاد گر گون شد. » (گزارش مرکز پژوهش های مجلس - ص.

() Å بر مبنای برخیی دادمهای تاریخیی زلزلهای سیار شدیدفلات مرکزی کنونے ایران را بهشدت . . . روی افروپاشی کوههای جنوبی دریاچهای تکان دادو بافروپاشی کوههای جنوبی دریاچه ای که اینک کویر لوت است؛ آب دریاچه باشدت از ُن خارج و باعث طغیان در ممالک همجوار شد. این واقعه در منابع تاریخی چین هم ثبت شده و از آن به صورت تکان های عظیم؛ باران های شدید و سیلی که هر گز پیش از آن مشاهده نشده بود، بادمى كنند.

این فاجعــه طبیعی بــه مــدت ۲۰ روز ادامه داشت و منجر به تغییر شگرف در محیطزیست خاورمیانــه و فلات ایران شــد. جنگلها و مراتع حاصلخیز شسته شدندو شکل دریاها و دریاچه ها نغيير كردند.ممكن است.

""ر تغییر بافت طبیعی خاورمیانه پس از این واقعه به صورت گرم شدن تدریجی هوا؛ تبدیل مراتع به صحراً و کویر؛ آب شدن تدریجی یخهای شمال اروپا؛نازاشدنابرهای این منطقه ودر نقطه مقابل؛ افزایش بی سابقه باران در شـــبه قاره هند نمودار رب ۵.۵ می کنون گرمترین نقطه کره زمین در شــدند هم|کنون گرمترین نقطه کره زمین در منطقه اگندم بریان؛ واقع در کویر لوت است که دمای آن تا ۷۰ درجه سُانتیگراد می سدواز آن به عنوان «بخاری کره زمین» هم یادمی کنند. بنابه نظر برخی دانشمندان، تابش های خورشیدی به کویر لـوت منجر به بازتاب امواج مادون قرمز به فضاگشته؛ بخشی از آن تشعشعات از اتمسفر عبور می کندو قسمتی دیگر توسط گازهـای گلخانـهای موجود در اتمسفر به سطح زمین باز تابیده می شود. بازگشت این امواج باعث نازا شدن ابر ها شده و بر شدت خشکسالی میافزایند. یکی از راههای م ممانعت از تداوم این کنـــش و واکنش حرار تی؛ خاموش کــردن «بخاری کویر لــوت» از طریق نعمق هستند.